

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. A. Abendanon, F. A. Bodenheimer, D. de Jongh Wz.,
A. C. A. Plasschaert, C. E. van der Stok, J. F. C. Wrede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

BERICHT.

De Redactie wenscht den lezers veel geluk en voorspoed in het komend jaar.

Het volgend nummer verschijnt Donderdag 9 Januari 1902.

Redactievergadering op Dinsdag 7 Januari, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den heer WREDE, Haagweg 114.

Alle leden worden verzocht aanwezig te zijn.

Het Marxisme,
zooals het is, en zooals men het voorstelt.

„De Katholiek”, Jrg. 1900, Juli-Aug., Sept.
Jrg. 1901, Febr.-Maart, Mei.

II. (Slot).

Hoe is nu de „Critiek der Philosophische Grondslagen”? „Het ligt niet in ons plan een volledige weerlegging te geven van de materialistische wijsbegeerte. Wij oordeelen dit voor de lezers van De Katholiek overbodig. De absurditeit van het materialisme springt te zeer in het oog . . .”, wat 'n ezels toch die materialisten, hoe konden ze nog aanhangers krijgen, invloed hebben, hoe is het toch mogelijk geweest dat er ooit een Katholiek schrijver heeft kunnen zijn die zich met het materialisme bemoeide (ik bedoel niet het materieele), die er toe komen kon deze absurde leer te gaan bestrijden.

Het kan mijn roeping niet zijn het materialisme als mijn eigen leer te verdedigen, hoewel ik het verdedigen moet tegen eene zoo slechte bestrijding. Want ook als men in mijn tegenwoordigheid zou durven beweren dat de Katholieke kerk mammondienst en niets dan mammondienst bevatte; als niet-katholiek zou ik voor de niet-mijn-kerk te velde trekken en slag leveren.

Eerst echter over het „overbodige” der bestrijding, waarvan de schrijver gewaagt. Weten, waag ik te vragen, de lezers van de Katholiek dan zoo goed wat materialisme is? (dit is voor een oordeel er-over immers vereischte?) Dit moet ik tot mijn droefenis betwijfelen, 1° omdat het vrije onderzoek immers op heden niet algemeen is toegestaan, het tegendeel is waar, 2° omdat het mij voorkomt dat niemand een objectieve (waarheidgetrouwe) uiteenzetting „stammende van katholieken huize, over het materialisme aanwijzen kan. Want zoo ééne leer tot karikatuur gemaakt is, (en hierna bescholden en bespogen) is het dan niet het materialisme?

Doch ik veroorloof mij met een gerust gemoed hieraan toe te voegen, dat het Katholicisme wel noodig had door alle (door den nood en het doel geheiligde) middelen te pogen het materialisme uit den Booze te verklaren: Zelfs het levenloze huis wil zich verweren als men een aanval richt op deszelfs fundamenten, tracht het niet bij instorting nog de aanvaller onder zichzelf te verpletteren. Hoe moest het katholicisme zich dan weren dat niet alleen leeft, maar

bovennatuurlijk leeft bovendien? — En angst voor kritiek, spreekt die niet vanzelf?

Ligt het niet voor de hand dat een stelsel — hetwelk het brood eener Zedeleer zoozeer behoeft (waaruit dan ook die nood om brood wel is ontstaan), voor de gevolgenrijke vrijheid van den menschelijken wil — aanvangt met het begeerde vast te stellen als een onomstootelijke waarheid, een openbaring; en — indien het ter andere zij niet meer mogelijk is de oorzakelijkheid der verschijnselen algemeen te blijven loochenen — eerst van uit die „onomstootelijke waarheden” toelaat dat de kritiek zal beginnen? Kritiek tot in den wortel heet dan voortaan werk des duivels.

Uitgaande van deze theorie illustreert zich dan ook de eerste alinea van blz. 409 als treffend-harmonieuze practijk.

Van katholiek standpunt (werd eerst betoogd) is het materialisme geheel te verwerpen; „de Katholiek weet door het geloof (o wonderbare tegenspraak) dat God in Zijne oneindige wijsheid de wereld bestuurt . . .; beschouwen wij echter het historisch materialisme van zuiver wetenschappelijk standpunt, ook dan nog is het om meer dan eene reden onaannemelijk.” Ziet, geloovige kinderen, het historisch materialisme kan waar zijn of niet, het is u verboden, ook zoo 't waar is, juist de waarheid . . . in de tweede plaats o heerlijk toeval, is het ook wetenschappelijk onaannemelijk: dit was nu wel niet strikt noodig maar 't is meegenomen.

Dat de geleerde en wetenschappelijke schrijver het materialisme en de materialistische geschiedsopvatting niet van elkaar weet te scheiden¹⁾, wie zal hem dit fronzend verwijten, waar zelfs de burgerlijke kritiek (bij de beneveling des geestes door het getroffen belangeninstinct) zoo zonder uitzondering troebel is?

Erger heb ik hem dan ook te verwijten.

Waar hij wèl over het materialisme begint te spreken, betoogt hij dat het socialistisch systeem (bedoeld wordt hier het mat.) zijn gegevens volstrekt niet aan de ervaring ontleend; want: Engels neemt „de hypothese van Darwin a priori als waar aan.”

Welnu, zegt de schrijver, waar de vaders van het socialisme aldus hun systeem, hunne leer niet uit de ervaring opbouwen, valt de bestraffing die zij de „wahnwiszige Traumphilosophie” toedienden, op hen zelf terug.

Heeft de heer Aengenent ooit vernomen wat een hypothese is, hoe ze gevormd wordt, hoe men er toekomt een hypothese te stellen? — Immers mag en wil ik in bovengeciteerde voorstelling geen oogenblik vermoeden: een speculeeren op het onkritisch lezen der katholieke-abonnees. Een parlementair debat, zoo leerde Thorbecke, is daarom zoo zuiver omdat men daarin ten allen tijde de goede trouw der tegenpartij blijft veronderstellen.

Hier hebben we dus wederom een dier gevallen waar onder een logischen schijn toch de meest tastbare absurditeit zich presenteert. Is de man door het woord „hypothese”, dat wel eens dwaselijk met „veronderstelling” werd vertaald, zoo hopeloos verdwaald?

Het zij voldoende hier te constateeren dat men om eene hypothese te vinden die niet gevolg is van gegevens der

¹⁾ In § 1 (blz. 399) bedoelt hij alleen te spreken over het materialisme: en valt Marx' opvatting over een der historische klassenstrijden aan.

ervaring zeer ver en lang zal moeten zoeken²⁾; tenzij men, het verstand geweld-aandoende, met mythischen salte mortale overspringt naar de nevelgewesten der theologie: daar bij God is alles mogelijk en staan hypothesen toch vast, zoo ook al elke ervaring in gebreke blijft, haar te steunen — zelfs zoo méer nog geschiedde.

Zegt de heer Aengenent dan ook iets verder: „De wetten der gezonde logica! De socialisten schijnen ze niet te kennen”, dan worden we toch niet al te zeer verontrust.

En deelt hij mede, in het verder verloop van zijn aanval tegen het historisch-materialisme, „dat de geestelijke belangen, die zooveel hooger staan dan de materiele, zelfs een veel grooteren invloed op de geschiedenis van het menschedom moeten gehad hebben (en dat) aan deze conclusiën (meervoud) niet is te ontkomen,” welnu dan zijn we overtuigd van het „hogere” dier belangen, ook zonder bewijs, en deelen wij zijn conclusies, ook zonder eenig betoog te hebben gehoord. — Is dit alles niet even logisch als wanneer iemand zegt: een toren staat hooger in de lucht dan een huis, dus bevat de lucht bij dien toren stikstof, de lucht bij dat huis waterdamp? — En betoogen, och waarom, dat heeft Marx immers reeds meer dan genoeg gedaan.

Het is inmiddels ook in dit gedeelte ondoenlijk evenmin als in het misvormstuk over de dialectiek³⁾, elke dwaling of domheid te signaleeren. Daarbij komt dat dit gedeelte (bldz. 410—415) bijzonder onsmakelijk is van concessies doen, geven en weer terugnemen, en belachelijk gefrazeer; zoo wordt, om ons weer even te concentreeren, gezegd dat in tegenstelling der economische toestanden, juist de moraal een buitengewonen invloed heeft op de geschiedenis van een volk: „Dat alles zegt ons het gezond verstand; doch Marx en Engels gevoelden geen behoefte daarmede rekening te houden, wanneer het gold hunne dogmata op te zetten. Hun leer staat dan ook in lijnrechte tegenspraak met de feiten der historie”. Maar ons geestelijk keffertje is door den onverbiddelijken schoenool van den reus alweer zoo ver te getuigen: „De geschiedenis zegt ons dus dat de economische verhoudingen wel voor een groot gedeelte tot de ontwikkeling der geschiedenis hebben bijgedragen.” — Een lam en zeer lang werk zou 't dus zijn dit bijzonder onbelangrijk gedeelte stuk voor stuk te gaan bestrijden; in de laatste plaats eindelijk, omdat het zich, waar iets beweerd wordt, beroept op de paters Cathrein en Pesch, die beide eveneens oreeren bij ontstentenis van argumenten⁴⁾.

Maar ik mag u, die mij tot nu wel hebt willen volgen de culminatie des heeren Aengenent's logica niet onthouden, want hier ontvangt Marx den pletterslag voor zijn leer dat de geschiedenis is eene geschiedenis van klassenstrijden, en dat in laatste instantie⁵⁾ de economische factoren de drijvende zijn:

„De socialisten trachten wel alle oorlogen aan oeconomische oorzaken toe te schrijven, doch dit is vlakweg onmogelijk..... En om een voorbeeld te nemen uit onze dagen: is het niet duidelijk dat de oorlog tegen de Zuid-Afrikaansche republieken alleen zijn verklaring vindt in een verregaand imperialisme.....” (in hetzelfde verband wordt ook China genoemd).

De Heilige Schrift die na anachronistische operaties hersteld is, zelfs tot een politieke en economische encyclopedie voor ons Christelijk volksdeel, blijft omtrent imperialisme voorshands zich nog van verklaring onthouden. Kan dit de reden zijn dat de Hageveldsche geleerde tengevolge van dit gemis zoo diep in den dool is?

Weet de schrijver dan niet dat imperialisme de uiting is van de behoefte, de levensbehoefte van het Kapitalisme naar meer ruimte, naar expansie? Dat imperialisme niets anders is dan de politieke uitdrukking van den economischen nood der groot-industrie; van de benauwenis der groot-productie die zich van de anarchistische opstapeling der

²⁾ Zelfs en slechts is op ervaring gebaseerd de hypothese voor bewerkingen met imaginair — en wie, die wetenschappelijk genoemd mag zijn trekt haar thans nog in twijfel? En toch is dit bijna een hypothese van hogere orde.

³⁾ Zoo staat op bldz. 407 bijv. „De communistische toekomststaat wordt voorgesteld als het einddoel van alle economische ontwikkeling”!

⁴⁾ De laatste zegt dat het Christendom het „centrum van de geschiedenis”; is — van zijn geschiedenis is mogelijk bedoeld.

⁵⁾ Deze zeer belangrijke, besliste toevoeging wordt eerlijkheids-halve niet alleen door den Schrijver verzwegen (bldz. 417), maar een geheel andere beteekenis als welke Marx herhaaldelijk klaar uitsprak, wordt door hem als Marx' leer aangevallén.

oneindig-overtollige waren niet kan ontdoen zonder meer afzet-gebied, nieuwe wereldmarkten, sferen van invloed, om economische loozing — onder wat voorwendsel dan ook — besprongen en geroofde landen? Het kapitalisme moest stikken — een laatste periode (mogelijk een lange) is geopend door den nieuwen koers, het imperialisme.⁶⁾

Maar wel staat vast dat nooit de economische oorzaken eener beweging, de economische factoren als vormers van een stuk geschiedenis, zoozeer aan de oppervlakte lagen als in de veroverings-oorlogen der laatste jaren, inzonderheid in die van Transvaal en China.

Vergun me thans nog, uit het objectieve (!-!)⁷⁾ gedeelte filosofie dat aan de „critiek” voorafgaat, een subjectieve meening van den heer A. te bestrijden. Schrikkelijke zinnen komen er in voor: Wee dengene, die het met de leer van Marx oneens durft zijn, zoo klinkt het in refrain, 't is als waren we nog in de tijden der Inquisitie. Maar met dat al wist hij de verdorvenheid der socialisten te schandpalen onder meer door te bewijzen dat de socialisten tegen een rechtvaardig loon zijn. Het lijkt U vreemd, lezer, dat de man zoo iets kan zeggen en toch is het wonderbaarlijk logisch. De socialisten, zegt hij terecht, beweren dat de begrippen omtrent moraal en rechtvaardigheid niet absoluut zijn, doch wisselen, zich wijzigen, met de tijden. (Dit is echter niet een speciaal-socialistisch beweren, men vindt deze meening bij vele geloovigen en bij de meerderheid der menschen die b.v. de H. Schrift kritisch hebben gelezen: immers zij leerden daaruit dat het oud-testamentische „oog om oog, tand om tand” verworpen is tot de paulinische liefdeleer „indien iemand U op de rechterwang slaat” enz.) Wat concludeert nu de heer A. (bldz. 132)? „Na het gezegde zal het duidelijk zijn, waarom de „wetenschappelijke” socialisten niet willen aandringen op een billijker loon volgens de eischen der rechtvaardigheid, zooals dat werkelijk in vele gevallen verbetering noodig heeft. De andere niet wetenschappelijke valgairstocialisten hadden dien eisch in hun vaan geschreven. Doch Marx en Engels verwierpen dien.... Weg dus met de eischen van een rechtvaardig loon! Weg met de pogingen om de maatschappij te verbeteren! (sic.) Neen de maatschappij moet worden omvergehaald....! Waarlijk het begint te gelijken op de Standaard-brochure van katholieken huize: Allemaal socialist; want de argeloozen die dit lezen moeten wel den indruk krijgen dat de socialist is tegen de verbetering van het lot der millioenen waarvan de Paus zegt dat zij een bestaan lijdep, den mensch onwaardig.

Nog krasser, doch minder bedekt-handig, wordt het in de eigenlijke critiek waar op bldz. 180 nog eens die kwestie van „billijk en rechtvaardig loon”, wordt beknepen. Marx en Engels waren tegen deze uitdrukking van het Gothaër program (75) juist om het on-preciese dier omschrijving hiertegen heet het thans: „Eische Marx dat de werkman hooger loon zou worden betaald, hij zou bij alle aanhangers der Christelijke beginselen steun hebben gevonden. Maar neen dat eische Marx niet. Die eisch paste niet bij zijn geliefkoosd denkbeeld, om de maatschappij omver te werpen” (tableau!). — Mag ik mogelijk vragen of de voorstanders der Christelijke beginselen zich dan voor het program van Gotha, met die loon-zin, verklaard hebben? Maar aan alle gekheid een einde: Denkt meneer Aengenent nou heusch dat we van hem de betuiging slikken dat „alle aanhangers der Christelijke beginselen” steun geven aan den eisch „dat de werkman hooger loon zou worden betaald”? Zoo in eenig opzicht dan is hier deze platonische betuiging „lijnrecht in tegenspraak met de feiten”; niet alleen blijven de katholieke arbeiders (Volksbonders) indolent als een eisch om hooger loon wordt gesteld, maar zij leveren, gezegend door de adviseurs, de troepen onderkruipers die het den kapitalist soms mogelijk maken een nog lager loon te geven dan voor den eisch werd betaald.

Neen, wil men weten waarom de socialisten tegen de uitdrukking „rechtvaardig loon”, tegen het woord „rechtvaardig in den loon-eisch” zijn?.... Omdat de heer Van Marken en soortgelijke modelfabrikanten het rechtvaardig vinden dat de arbeiders gemaakt worden tot dankbaar-versufte kinderen met een fatsoenlijk loon; — omdat

⁶⁾ Ook om andere reden is de schrijver door het woord imperialisme (waarvan hij niet eens een verkeerde voorstelling heeft) op voor hem gevaarlijk terrein. Een tegenstander mocht eens bijv. in de China-expedities willen gaan onderzoeken of de toestanden daarginds ook niet in eenigerlei mate de moraal der Christelijke soldaten gewijzigd hebben.

⁷⁾ Wat zegt Paul hiervan?!

de Paus het rechtvaardig vindt als de arbeider niet al te veel wordt afgebeeld; — omdat de heer Regout (ook dit is een soort-naam, ontstaan na de beruchte arbeids-enquête) het rechtvaardig vindt als de slaven die zijn schatkist te-bersten vullen geen week, geen dag, geen uur, ook maar het minste genot proeven van het leven dat zoo dronken-heerlijk zijn kan.... omdat, ja omdat er door de duizend en een begrippen van rechtvaardigheid geen practischen eisch is op te stellen, en zij klaar en scherp willen formuleeren dat zij eerst opheffing der klasse-ellende mogelijk achten, wanneer het bezit van grond en productiemiddelen gemeenschappelijk zal zijn.

Het voornaamste, maar lang niet alles uit het z.g. filosofisch gedeelte stipte ik aan en voorzag ik van commentaar; niet, zooals ik reeds meldde, om iemand tot het materialisme te bekeeren (waartoe, zoo men het trachten zou, wel zeer veel meer ruimte behoeft zou worden,) doch alleen omdat de Marx-bestrijding in dit gedeelte vooral een slinks en oneerlijk gemier was. Stond ik voor mijn overtuiging vlak tegenover het materialisme, ik zou even krachtig zijn opgekomen tegen zoo verderfelijik werk.

Het zwaartepunt lag voor mij in het eerste gedeelte, het economische, en wel in de eerste plaats, zoo niet uitsluitend, omdat het deelnemen aan den bewusten strijd, waartoe dagelijks meer legioenen zich samenscharen, niet behoef te worden of zijn oorzaak te vinden in de filosofische of religieuze leer die men is toegedaan. Men kan in de geleerden van het strijdend volk zijn gedreven, zonder dat een der stuwende factoren gekomen is uit dit geestelijk gebied.

Want vergeet tenslotte niet, waarde heer Willekens, dat uw vader en de mijne beide kooplieden zijn, doch dat men hun voortreffelijkheid als zoodanig, hun zakenbegrip, niet kan meten naar hun katholieke graad-zuiverheid, zelfs wordt misschien een even eerlijk en nog beter, practischer, verstandiger koopman gevonden dan zij zijn, ofschoon die derde, protestant zijnde, het alleen-zaligmakende geloof ontbeert.

Zult gij dan den arbeider het recht ontzeggen zijn waar zoo goed mogelijk te verkoopen?

En wanneer men hem dwingt zijn waar zoo laag te verkoopen dat hij niet eens den prijs van een menschaardig bestaan ontvangt, zult gij hem dan de middelen ontzeggen om tot een beteren verkoop te komen, waarbij hij zijn waar als waarlijk vrij man kan aanbieden, zonder dat de economisch sterkere met zekeren glimlach wijzend op de hongerzweep, hem meer kan verontrusten?

En als niets den verkoop vrij kan maken voordat de bezitter der productie-middelen staat tegenover den gelijksterke, den bond van solidaire, weerstandkrachtige werkers; zult gij U dan tegen het streven naar deze economische gelijkheid verzetten?

En als ten laatste, doordat het belang der arbeiders, zooals gij weet dat is, lijnrecht staat tegenover dat der bezitters, de strijd der belangen in den klassenstrijd tot uiting komt, zult gij dan in dien klassenstrijd U scharen aan den kant der reaktionaire massa, tegenover de geëxploiteerde massa die meer brood en vreugde vraagt — of wat het zelfde is, zult gij den drang naar economische klaarheid berekenend vertroebelen door geestelijke advies?

TH. VAN DER WAERDEN.

Geheel-Onthouding.

I. OORZAKEN.

- A. De ingeschrevenen, voor eene der faculteiten van de Polytechnische School, zijn studenten.
- B. Een student is, door de natuur van zijne leeftijd en door zijne eigenaardige positie, iemand, die de eigenschap heeft, voor schoone en edele denkbeelden, vuur en vlam te vatten en bovendien tracht hij verstandig te zijn buiten zijn studentenleven; is hij dit werkelijk, dan zal hij ook in zijne studenten-omgeving verstandig zijn of er ten minste naar streven.
- C. Nu is het onmatig gebruiken van alcoholische dranken leelijk en voor de menschelijke waardigheid onedel en bovendien onverstandig door de gevolgen.
- D. Het is dus volgens B natuurlijk, dat een student den strijd tegen de onmatigheid zal aanbinden.

II. MIDDELEN.

- a. De matigheid in het drinken van alcoholica is iets personeels, want hetgeen den eenen schaadt, is voor een ander nog geen kwaad.
- b. Men behoort er dus op aan te werken om ieder persoon zijn geeigend, niet schadelijk quantum, nooit te laten overschrijden.
- c. Het is door de bezwaren en kosten van een medisch onderzoek, practisch onmogelijk, en voor de vrijheid ongewenscht, ieder dit quantum voor te schrijven en te binden (door beloften of andere middelen), dit bedrag niet te overschrijden. (De tijdsverdeeling van het alcohol tot zich nemen is natuurlijk van grooten invloed).
- d. Ieder moet dus voor zichzelf deze hoeveelheid en de tijdsverdeeling bepalen en zich hieraan houden. Maar
 - 1^e De mensch is zwak. Hij zal zijne grens, zelf bepalende, verschuiven en onmatig worden. Dit bewijst de statistiek en het drankmisbruik van velen. Het zou schoon, edel en verstandig zijn als ieder mensch, zonder regel, matig bleef en zijne karaktersterkte aankweekte en onderhield, hetgeen bij velen inderdaad het geval is. Maar niemand is zeker van den dag van morgen, omdat hij zwak is en te veel geïnfluenceerd door zeer droevige of zeer verheugende omstandigheden. Bovendien houdt hij dan geene rekening met:
 - 2^e de drankzucht is erfelijk en het kwaad neemt hand over hand toe, zoodra het voorgeslacht gemiddeld iets over de grens van matigheid gebruikt heeft. En het voorgeslacht is over die grens gegaan. Men leze s. v. p. de statistieken hieromtrent, zooals de toename van het aantal krankzinnigen tengevolge van drankmisbruik, de toename van het aantal liters alcohol per hoofd, enz, enz; n.l. overal waar geene krachtige bestrijding begonnen is!
 - 3^e Wat voor ons voorgeslacht niet derde, wordt wel schadelijk voor ons en wordt steeds schadelijker wegens de toestanden der moderne maatschappij, vooral op het gebied van industrie en verkeer, welke het weerstandvermogen der menschheid verkleinen.
 - 4^e Schuift hij, die sterk is en onder het erfelijkheidsbedrag blijft, den plicht van zich, als bewoner dezer wereld en dat in den twintigsten eeuw. (Zie later). Matigheid is dus een hol woord, eene utopie voor onze hedendaagsche maatschappij, juist omdat matigheid individueel is.
- e. Er moeten dus middelen gevonden worden, die het individueele van matig-zijn coupeeren, in d_1 , d_2 , d_3 voorzien en de plicht d_4 definieeren. Er is maar 1 middel en wel „de geheel-onthouding”. Bewijs. Men voorziet in d_1 .

De mensch is zwak en zeer gevoelig voor de omstandigheden, waarin hij leeft. Het is dus goed voor zwakken, hen aan een regel te binden, die zeker beneden al het schadelijke blijft. (1).

Volgens conclusie van c moet men een collectieven regel geven en om aan (1) te voldoen, is dus geheel-onthouding een zekere maat, alhoewel niet noodzakelijk. (maar bijv. 1 borrel toestaan, zou voor zwakken een grooten strijd opleveren).

Men voorziet in d_2 .

Wegens de naamlooze ellende, die het drankmisbruik meebrengt, is het schoon en edel, de gevolgen daarvan, de erfelijkheid uit te roeien en dus het krachtigste geneesmiddel toe te passen, namelijk geheel-onthouding; dit is schooner en edeler, dan gemiddeld iets (2) onder de maat te blijven en zoo de gevolgen der erfelijkheid weg te nemen, na verloop van vele jaren. (Stel 8 Liter alcohol per hoofd per jaar zou niet schaden, maar

nu gebruikt men 10 Liter. Als men 7 Liter gemiddeld gebruikt, zouden de gevolgen der erfelijkheid na 100 jaar weg zijn. Is het nu niet mooier dit door geheel-onthouding in 30 jaar te doen geschieden, men spaart dan 70 jaar ellende. Verloochenen we dan onze eigenschappen als student?

Men voorziet zeker in d_3 .

Men behoefde zich niet steeds te bekrimpen en het bedrag iets (d_2) te vergrooten.

Verder geldt hier het bewijs van d_2 , wat betreft het krachtigste geneesmiddel.

Men voorziet in d_4 .

Voor den niet-sociaal-democraat.

Nu de wereld zoo in alle deelen samenhangt en wij de voordeelen hiervan genieten, mogen we niet de zwakken aan hun lot overlaten en moeten we dus ook de nadeelen van de moderne wereld, zooals geringen prijs van alcoholische dranken, dragen en de onaangenaamheid van geheel-onthouder zijn, op ons nemen.

Dit vorderen toch de menselijkheid en de philanthropische regels, die de maatschappij binden.

Voor den Sociaal-democraat.

Elk sociaal-democraat is inconsequent, die niet eene der weinige middelen, die hem als student ten dienste staan, wat betreft praktische uiting zijner beginselen, aangrijpt.

Een dezer weinige middelen is voorzeker het geheel-onthouder zijn (zoolang de wet nog niet voorziet; deze kan echter door smokkelen ontduken worden, getuige eenige Amerikaansche Staten van de Vereenigde Staten van Noord Amerika; en tot zoolang de Socialistische Staat er nog niet is). Is soms niet een groot deel der sociale nooden te wijten aan drankmisbruik?

Voor den Christen.

Wat blijft er van het gebod:

„Bemint uwen naaste gelijk Uzelven”

Het Nieuwe Verbond is liefde.

- f. Om dan te voldoen aan uwe roeping als student, bieden wij U de gelegenheid aan, lid te worden van eene Delftsche Studenten-geheel-onthouders-vereening, omdat in onze maatschappij de eenling weinig vermag en op elk gebied de aansluiting kracht geeft, hetgeen door de werkelijkheid der ondervinding wordt gestaafd, ook in het Delftsch Studentenleven.

III. GEVOLGEN.

We kennen ze tot nogtoe niet in Delft, maar eene beproefde leuze geeft ons moed:

„ende desespereert niet”.

F. HUYGEN,

President, der Delftsche Studenten-Geheel-Onthouders-Vereening.

Practisch Socialisme.

Als men de wenschelijkheid heeft vastgesteld in den Haag te komen en het inzicht heeft verkregen, dat de spoortrein er ons het snelst zal brengen, dan stapt men in den trein met een kaartje voor den Haag, ook al zou men niet op de hoogte zijn van de theorie der stoomwerktuigen.

Als men de wenschelijkheid heeft vastgesteld om tot een maatschappijvorm te komen, waarin de productiemiddelen gemeenschappelijk eigendom zijn, en het inzicht heeft verkregen, dat de versterking der arbeiders in den klassenstrijd ons het snelst tot het doel zal brengen, dan strijdt men dien klassenstrijd mede, ook al zou men van het historisch materialisme niet op de hoogte zijn.

Men is dan wel geen modern wetenschappelijk sociaal-democraat, maar kan niettemin een goed sociaal-democraat zijn, en een hooggewaardeerde strijdmakker in onze internationale organisatie.

P.

Aan M. H. Damme Jr.

Aangenaam werd ik verrast door een stuk in het jongste Weekblad naar aanleiding mijner Opmerkingen. Dubbel aangenaam ware het mij geweest, als de heer M. H. Damme Jr. mijn stuk eerst beter gelezen had en begrepen, alvorens erop te antwoorden.

Blijkbaar heeft hij een deel mijner opmerkingen zóó opgevat, dat ik mij er toe gezet had, eens eenige nalatigheden van den Senaat te boekstaven. Dat is niet zoo; ik stipte slechts eenige onderwerpen aan, die m. i. wel wat meer aandacht verdienen dan er tot nu toe aan geschonken is. Ik ging daartoe uit van feiten, welke die onderwerpen a. h. w. inleiden. Verder meent de heer M. H. Damme Jr., dat ik „verkeerde artt. in onze wet wil wijzigen”; ik kan hem meedeelen, dat met dat doel mijn stuk niet geschreven is.

Dat hij mijn manier van schrijven „eigenaardig” noemt, laat me nu eigenlijk heel koud; ik had liever gezien, dat hij wat meer zijn meening gegeven had over de verschillende punten die ik aanroerde.

Ik lees in het bewuste stuk „... wanneer er z. i. „een verzuim is gepleegd, dat in ieder geval opzettelijk is „gebeurd.” Waar volgt dat „opzettelijk” toch uit? Het staat nergens in mijn stuk te lezen en ik begrijp niet hoe het er uit te distilleeren is.

Hier en daar gaf ik een paar „oplossingen” (zooals hij dat noemt) in den vorm van vragen, wier aantal ik nog wel had kunnen vermeerderen; twee vind ik nu echter een mooi getal, en in dit geval voldoende. De heer M. H. Damme Jr. is echter zóó kwaad-snapsch, dat hij niet inziet, dat de vragen gesteld zijn in eene richting, waarin men op het eerste gezicht een antwoord zou zoeken, terwijl in werkelijkheid het antwoord elders gevonden wordt. Een goed lezer-verstaander zal dit wel duidelijk geworden zijn; ik gaf geen raadseltjes op.

Aangaande de Doelen-kwestie haast ik me mede te deelen, dat ik daar tot nu toe neutraal in ben; in een zaak, waarvan ik alleen de geldzijde ken, kan ik mij geen partij stellen.

Van vooruitgang in het aantal corpsleden, dat ter corpsvergadering komt, is me tot dusver niets gebleken. Op de laatste corpsvergadering was bedoeld aantal = zes (of zeven?) + 4 senatoren. De bediende der P. S., die ook bij deze gelegenheid wel aan de tegenwoordige P. S.-telwoede zal toegegeven hebben, kan u misschien nog inlichten.

Had de heer M. H. Damme Jr. beter gelezen, dan ware hem gebleken, dat ik de kwestie-Sweep niet behandeld heb; zij was voor mij slechts aanleiding een interpretatie te geven van de artt. 8 en 10 Hoofdstuk III, in verband met het annexeren van ingevulde uren door corpsverenigingen. Dit laatste was de grondslag van de heele zaak. Zeer juist werd dan ook allereerst die grondslag in een motie vastgelegd. M. i. is het bedoelde recht niet uitsluitend op genoemde artikels gegrond — volgens den heer M. H. Damme Jr. wèl. In plaats dat hij nu de uitlegging van den Senaat eens duidelijk neerschrijft, laat hij me daar liever naar raden. Enfin, het moet misschien geheim blijven, en het corpslid Damme mag natuurlijk niet neerschrijven wat de senator Damme zoo al weet.

Niet zonder reden schreef ik naar aanleiding van het denkbeeld van Hartjens: „in allen gevallen wat de laatste week betreft”, daarmee aangevend, dat partieele uitvoering ervan ongetwijfeld mogelijk is. Dat overweging was toegezegd, was mij bekend, heusch; toch stipte ik het idee terloops nog even aan, omdat ik dat noodig oordeelde: overweging wordt dikwijls toegezegd en resultaat = doofpot.

De heer M. H. Damme Jr. beschuldigt mij van iets heel leelijks: „eene totaal ongemotiveerde insinuatie.” Ik was verwonderd, ja verwonderd, dat te lezen. Ik was mij toch van hoegenaamd-geen insinuatie bewust. Ik heb daarom de bedoelde alinea nog eens nagelezen en ik moet bekennen, ze geeft eenigszins aanleiding tot de opvatting, die hij ervan heeft. Ik stel er daarom prijs op, een nadere verklaring te geven van bedoelden zin.

Mijn eenige oogmerk was, het absurde van dit art. te doen uitkomen, nl. de plicht van den Senaat om doodeenvoudig door een hoofdelijken omslag een geleden verlies in de feestkas maar weer aan te vullen. Stel nu, dat het verlies werkelijk f 9000 bedraagt (naar alle waarschijnlijkheid wel minder), dan zou dat eenvoudig maar gedekt moeten worden door elk corpslid ± f 18 te laten betalen.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van ZATERDAG 21 DECEMBER 1901.

Het is te hopen, dat de Senaat, als het juiste bedrag bekend is, en het noodig blijkt het geheel aan te vullen, „zoo listig zal zijn dit art. maar liever niet toe te passen; een corpsvergadering met motie van afkeuring zou anders wellicht kunnen volgen”.

Wat art. 7 Hoofdstuk XVIII aangaat, geef ik toe, dat het optreden van den Senaat een autocratisch karakter zou dragen. Ik meen echter bij nader inzien wel te kunnen voorspellen, dat de vereenigingen uit zichzelf tot de kieswijze, als bij het Corps, zullen overgaan. Zij geeft zeer veel gemak voor de besturen, voor wie het aan-de-stembus-zitten nu niet bepaald tot de aangenaamste bezigheden van het bestuurslidmaatschap behoort.

Een hoofdstuk, waarvan ik weet, dat sinds langen tijd „men algemeen zeer op wijziging daarvan is gesteld”, wordt maar niet gewijzigd.

Uiterst gevoelig ben ik voor den vaderlijken raad, dien de heer M. H. Damme Jr. mij aan het slot van zijn stuk geeft, ik wil daarom graag een wederdienst bewijzen en een dito raad teruggeven: hij leze en herleze en versta in het vervolg alvorens te antwoorden.

J. J. v. L.

Aan de lezers van het S. W.

In de Delftsche Courant van Donderdag 19 Dec. 1901, tref ik volgend stukje aan:

„Zaak ter Laan.

„Ouders der kinderen van school III, Handelskursus en verdere belangstellenden, om den heer ter Laan voor zijn lidmaatschap van de Tweede Kamer verlof te zien verleend, zenden hun adres onder bovenstaand motto in, aan het Bureau dezer Courant, om, zoo noodig, voor eene spoedeisende vergadering te worden opgeroepen.”

Ik mag de zaak bekend genoeg veronderstellen dus verdere uitleg is niet noodig.

Een ieder die dus aan eene rechtvaardige oplossing wil medehelpen, en dat kan toch een ieder, aan welke zijde ook zijne sympathieën staan, die zende bericht aan de Delftsche Courant, Verversdijk 6. Al zullen velen van ons de vergadering niet bij kunnen wonen, onze sympathie kunnen wij toch betuigen.

Mogen velen uwer dit doen.

F. W.

Aan de Leden der A. M. P. V.

Op het oogenblik telt onze vereeniging drie en tachtig leden. De groei is groot geweest in den korten tijd van haar bestaan; maar grooter, veel grooter moet haar omvang, haar ledental zijn, wil zij haar doel bereiken — krachtig te bestrijden den militaristischen geest, en ieder militaristisch stelsel. Welnu dan: leden geworven! In de vacantie gaat gij naar huis, ieder naar zijne eigen woonplaats; en weinig belangrijke plaatsen zullen er in ons land zijn, waar niet een of meer uwer dan kunnen werken voor het doel, waarmee gij sympathiseert.

Door de statutenwijziging is het mogelijk om in verschillende plaatsen afdeelingen te vormen. Tracht dit gedaan te krijgen; en waar dit niet gelukt, zeker zullen er toch in uwe omgeving zijn, die het hunne willen doen tot het bereiken van ons einddoel: de afschaffing van alle legers; mee willen werken, waar wij trachten, den druk van het militaristisch stelsel te verminderen. Overtuig hen, dat zij lid moeten worden. Waarlijk, voor niemand zal onze minimum-contributie toch te hoog zijn.

En wanneer wij, gesteund door alle gelijkdenkenden, onze macht zullen toonen, dan zullen het niet alleen de socialistische kamerleden zijn, die ons verdedigen in onze volksvertegenwoordiging, dan zal het niet mogelijk zijn, dat een minister zich van eene interpellatie afmaakt door te zeggen dat wij opruiers zijn, waar wij langs wettigen weg het volksgeluk trachten te verhoogen. Dan zal de overwinning aan ons zijn.

Helpt allen mee!

R. V.

Kapitalisme en Socialisme.

Redevoering gehouden door K. TER LAAN,
Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
in een openbare vergadering van de S. D. A. P.,
afdeeling Delft, op Maandag 16 December 1901.

Nadat de voorzitter de vergadering geopend had, verklaarde deze dat, Ds. Rudolph hier op Woensdag 7 Nov. in eene openbare vergadering van de Delftsche Anti-revolutionaire Propaganda-Club hetzelfde onderwerp behandeld had, waarop K. ter Laan in debat trad, maar niet alles kon zeggen wat hem op het hart lag en wel omdat hem de tijd niet gegeven werd. Nu dezen avond zou hij dan voor de S. D. A. P. genoemd onderwerp behandelen. Vervolgens deed de voorzitter eene mededeeling, die, de voorspelling gedaan in het vorig S. W., deed uitkomen, nl. Ds. Rudolph was uitgenoodigd en . . . niet verschenen. Zijne weleerwaarde had bericht gezonden niet te komen wegens catechisatie en daarbij gevoegd gaarne met den heer ter Laan over dat onderwerp per brief van gedachten te wisselen.

Jawel, geachte heer Rudolph, dat is ook eene methode, wel zoo gemakkelijk en niet zoo gevaarlijk. Mocht gij het verliezen, welnu geen haan die er naar kraaide.

Ik wil u echter wel zoover te gemoet komen dat ik u dit verslag zal doen toezenden.

De heer ter Laan heeft dan zijne vergadering gehad, waarmede hij zijn doel wel bereikt zal hebben en gij, gij hebt uw brief, en nu wel een gedrukte. Maar laat ik nu met de lezing beginnen.

Deze was in één woord prachtig, zelden woonde ik een dergelijke heldere voordracht over het socialisme bij.

Spreker begon met de woorden van de Genestet aan te halen. „Doe ik mijne oogen toe, dan kan ik het gelooven open ik ze echter dan komt weer de twijfel.” Leest men de groote dagbladen zooals Rotterdammer, Nieuws van den Dag etc. dan kan men wel gelooven dat de huidige inrichting van de Maatschappij goed is, maar de werkelijkheid is anders. De mannen van den arbeid zijn altijd gedrukt, van de stichting van Delft af tot nu toe. Leert men de geschiedenis dan vindt men daarin allerlei verhalen van ridders, van hunne gevechten, van hunne festijnen enz. maar de ware geschiedenis, die kennen wij niet. Want die ware geschiedenis, dat is de geschiedenis van de minderen.

Roem en eer was er altijd voor de regeerders; de moeite en de zorg, die waren voor den minderen man.

En al hebben wij nu geen ridders meer, tegenwoordig leven we onder het kapitalisme. In vroeger tijd werd de macht uitgemaakt door het gezegeld papier (bewijs van adeldom) nu door de bankbiljetten, obligatiën, effecten etc.

Het volk, dat heeft het land vruchtbaar gemaakt, dat heeft deze streken aan het natte element onttrokken.

Hier ziet men de tegenstelling van het socialisme en het kapitalisme. Het socialisme wil het volk geven, dat wat het toekomst, het kapitalisme doet dat niet. Laat ons eens nagaan hoe de arbeider het heeft, hoe zien bij hem bed, woning en toekomst er uit. De voorbeelden zijn dichtbij, daarvoor behoeft men niet ver te gaan. De woning van den arbeider is eng, bedompt en dat terwijl de gezondheidsvoorschriften toch ruime en goed verlichte huizen voorschrijven. Zij hebben geen zon, geen ruimte, en hun huisjes vinden een bescheiden plekje achter de huizen der kapitalisten.

En hun bed, waarop zij hun vermoeide ledematen moeten uitstrekken om kracht op te doen voor den komenden dag, hoe ziet dat er uit? Zijn de voorbeelden niet bekend dat de huisvrouw bij het binnenkomen van vreemden de deuren van de bedstee ijlings sluit, daar zij niet graag heeft dat haar bezoekers zouden zien wat daar achter is?

En de voeding hoe staat het daar mee?

De hoeveelheid die is groot genoeg, maar het gehalte hoe is het daar mee gesteld? de menschen, zij willen wel verbetering, maar het komt niet, men weet wel hoe het zijn moet, maar men doet het niet. O, de geleerden zij

weten het wel; de mensch moet per dag hebben, zooveel zetmeel, zooveel eiwit, zooveel vet. Maar hoevelen krijgen die vereischte hoeveelheid? Er wordt wel gezegd dat de socialistischen overdrijven, dat zegt men ook in Delft, maar komt men in de woning van den gezeten, (dit gezeten zoo'n geliefd woord van de partijen der bezittende klasse) arbeider, nu dan ziet men wel anders.

Is men in eene vergadering van gezeten burgers, (de tweede kamer bijv.) dan begrijpt men hoe zij over de rijen der arbeiders heen kunnen spreken? Waarom maken zij geen haast, om den arbeiders te geven wat zij hebben moeten? Aan het beste deel van het Nederlandsche volk wordt geen recht gedaan. Verschillende regeeringen hebben wij nu gehad, liberale en clericale, het volk heeft nu lang genoeg gewacht, maar gekregen wat haar toekomt dat heeft het nog steeds niet.

Den socialistischen wordt wel verweten dat zij teveel aan de materie, aan het stoffelijke hechten; maar ik zeg u, gaat eens naar de tweede kamer en ziet daar de heeren die zoo goed wonen en die zoo goed eten. Wij socialistischen vragen dat echter niet alleen. Kan men tevreden zijn met den toestand zooals die nu bestaat, dat $\frac{9}{10}$ van ons volk te kort wordt gedaan.

De arbeiders hebben die op het eind van hun leven een toekomst waarnaar zij hoopvol kunnen blikken? Neen immers, maar gelukkig de meesten worden niet oud.

Deze zin klinkt hard, maar de heer ter Laan zal haar niet gebruikt hebben zonder de droeve waarheid ervan te moeten erkennen. Een klein voorbeeld haalt spreker aan. Hij had eens een gesprek met een ouden man van 80 jaar dien hij jaren gekend heeft. De grijsaard had z'n geheelen leven gelukkig gewerkt en hij had zelfs wat gespaard. Een ieder, die met de toestanden op de hoogte is kan weten, hoe lastig dit is voor een werkmans; maar deze woonde buiten en viel het hem dus allicht gemakkelijker iets over te houden dan iemand, die in de stad woont. Toen hij nu 70 jaar oud was had hij wat spaarpenningen en een huisje. Maar nu hij den leeftijd van 80 jaar bereikt had, nu was alles op en wat zeide deze man, welke woorden ontvloeiden aan zijne lippen, eene ontzettende zware aanklacht inhoudende tegen deze maatschappij:

„Maar men kan toch niet weten dat men 80 jaar oud wordt.”

Zoo behoef en mag het niet zijn.

De arbeiders, zij zijn oud voor hun tijd, altijd leven zij in zorg, in zorg voor den komenden winter.

Vergelijk men nu eens de kinderen der kapitalisten en die der arbeiders. Vreugde, een zorgeloos leven, zonnige toekomst enz. zijn het deel der eersten, wat wacht echter den laatsten?

O, ja velerlei bedrijven staan voor hen open, het bouwbedrijf, de spiritusfabriek, de loodwittfabriek enz., tal van vakken en tal van fabrieken.

De kinderen der rijkere echter, die kunnen dat alles ook worden plus officier, advocaat, rechter, dokter, ingenieur en kunnen zij niet zoo goed leeren, zijn hunne capaciteiten niet zoo groot, welnu dan kunnen zij nog naar Indië, naar de Delimaatschappij, of zij kunnen planter worden. Men zou nu bespiegelingen kunnen houden over mammonisme en kapitalisme en over het volk; dit wil spreker nu echter niet doen. Voor 16 jaar maakte hij voor het eerst kennis met een socialistisch spreker. Hij ving toen de opmerkingen der arbeiders op en merkte dat men of den spreker niet begreep of hem wantrouwde. In den tegenwoordigen tijd is dat echter geheel anders geworden, want er is gewerkt in die verloopende 16 jaar.

Tien jaren geleden zou een anti-revolutionair een liberaal graag den nek omgedraaid hebben, nu is dat echter geheel anders geworden, en dus is de voorspelling der socialistischen uitgekomen.

Nu zijn zij verzoend de katholieken, de liberalen en de anti-revolutionairen, tot zelfs de vrijzinnig-democraten toe. In de verkiezingsdagen hoort men de oude leuzen nog wel, maar het zijn slechts spiegelgevechten even bloedig of liever bloedeloos als de manoeuvres in de kamp van Zeist. In vroeger dagen werden de socialistischen wel uitgescholden en van tijd tot tijd ging er wel eens een in de gevangenis, waar men rekende toen niet zoozeer met hen als politieke partij. Hoe geheel anders is dat nu echter.

De sociaal-democratische partij, zij heeft niets anders te doen dan het volk de oogen te openen. Nu rekent men wel met de socialistischen.

Men doet nu meer aan Armenzorg en eieren en vleesch-vereeningen en de socialistischen zij doen daar wel aan mee,

maar de laatsten zien daarin niet het einddoel. Het levensdoel der socialistischen is niet de leniging, maar de wegneming der nameloze ellende, die op deze aarde geleden wordt. Het verschil tusschen kapitalisme en socialisme bestaat hierin dat het kapitalisme het loon verkort en het dan in druppels terug geeft, diefstal aan de eene zijde en wat aalmoezen aan de andere zijde.

Het socialisme stelt zich daar echter lijnrecht tegenover, het laatste wil:

De rechtvaardiging van den arbeid.

Bij het kapitalisme zuigt de eene partij zich vol, terwijl de andere leeggepompt wordt.

Men moet niet denken dat het socialisme nieuw is, reeds eeuwen geleden trachtte men de menschheid te bevrijden, het onderscheid is alleen dat men nu duidelijk bewijzen kan, dat de tijd gekomen is, dat het nu geen luchtkaasteelen meer zijn.

Het gaat met het socialisme als met alle bewegingen. Om een voorbeeld te noemen: Het Christendom dat zich stelde tegenover het oude heidendom, dat in een tijd zonder verkeer, uit een nietig volk opkwam en zich baan heeft gebroken in het Romeinsche keizerrijk zonder eenig middel van belang. Waar in dien tijd iemand sprak, daar vond hij ook een oor, dat opving. De grooten der aarde, zij verstonden het echter niet en het Christendom, het werd een slavengodsdienst genoemd, want het gros der aanhangers werd gevonden onder de slaven. Tijdens de groote Kerkhervorming zag men precies hetzelfde. Luther sprak de woorden: „God helpe mij, ik kan niet anders!” en duizenden behoefden het slechts te hooren om te zeggen: „zie, zoo dacht ook ik reeds lang!”

En weer greep hetzelfde plaats als bij het ontstaan van het christendom, het waren slechts de minderen, die zoo spraken en men noemde het: den boerengodsdienst. Maar de grooten, de professoren, de rechtsgeleerden etc, zij begrepen het niet.

Eerst trachtte men de beweging met hoon en spot, en toen dat niet hielp met geweld, met den beul, ten onder te brengen, maar geholpen heeft het niet.

Van het socialisme wil men zoo gaarne zeggen, dat het maar een volksbeweging is, van „dat volk” zooals de aristocraten zoo minachtend kunnen zeggen.

Men noemt het socialisme wel, het proletariërsgehoof; in dit opzicht is men niet ver van de waarheid af, want de dominee, de pastoor, de professor etc. zij zullen niet sterven aan de studie van het socialisme. Dit is ook geen behoefte, men is reeds daar waar men wezen wil, als het volk het maar aanneemt.

Er bestaat dan ook geene beweging die zoo gadeslagen wordt door alle partijen, als wel het socialisme. Patrimonium en Roomsche-Katholieke Volksbond hebben al hunne democratische veranderingen te danken aan het socialisme. Zij worden door het socialisme voortgestuwd en bestrijden het.

Er zijn nu in Nederland nog maar twee partijen, die van het kapitalisme en die van het socialisme; de bewijzen liggen voorhanden. Men heeft het dit jaar gezien bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer en bij die voor den Gemeenteraad. En wel het sterkst in Veendam (allen tegen Troelstra) en in Amsterdam (Monsterverbond waarbij zelfs Treub zijn oude heroïeke daad te niet deed).

En zoo zal het zijn en moet het zijn: De sociaal-democratie tegenover het kapitalisme. Dat alles spruit voort uit de tegenstelling van gebrek aan bezit aan de eene zijde, tegenover onrechtvaardig verkregen bezit aan de andere zijde.

Als argument tegen de socialistischen gebruikt men wel, dat zij op die verschillpunten wijzen en daarmee de ontevredenheid aanwakkeren. En de kapitalisten, zij zorgen zoo goed voor de arbeiders, altijd zijn zij (de arbeiders) aan het werk. Was het socialisme er nu niet, oh, dan was het zooveel gemakkelijker en rustiger in de wereld.

Nu dit laatste wil spreker wel gelooven.

Wat zijn nu de gevolgen van het socialisme?

Alvorens hiertoe over te gaan wil spreker een verhaal vertellen hem door een Vlaamsch partijgenoot gedaan. In het voorjaar wordt alles groen en de vogels komen terug en een ieder bouwt aan z'n nestje voor zich, zijn vrouwtje en het komend geslacht. Zij zoeken takjes en stukjes stroo en van alles wat dienen kan voor het nestje, en zie het nadert zijne voltooiing en het vogelenpaar verblijdt zich in wat het tot stand gebracht heeft. Maar onder al die vogelen is er een, die geen nestje bouwt en terwijl de andere vogels af en aan vliegen, telkens weer wat meebrengende voor hun nestje, zit hij in den hoogsten boom

en zingt zijn eentonig lied en geniet al wat een vogel genieten kan. Deze vogel is de Koekoek. Zijn de nesten gereed en hebben de vogels hun eieren gelegd, dan legt de Koekoek z'n ei in het nest van het roodborstje. Komt het roodborstje thuis en ziet het dat het eieren aantal vermeerderd is, dan verblijdt het zich daar misschien nog wel over, al weten wij dit laatste niet zeker, want wij kennen der vogelen taal niet. Het vrouwtje van het roodborstje zet zich aan haar taak en broedt en alsdan eindelijk alles uitgebroed is, dan is er vreugde bij het vogelpaar. Ze werken hard en sloven zich uit om de hongerige bekjes te vullen en onderwijl zit aldoor de Koekoek in den hoogsten boom en stoort zich niet aan zijn ei. Maar onder die bekjes die altijd open zijn wanneer de ouders thuis komen is er een dat haast niet te vullen is en immer en altijd het beste voor zich eischt, zijne broertjes en zusjes met zijne grootere gestalte verdringende. Dit hebzuchtige bekje is het gele bekje van den jongen Koekoek. Na eenigen tijd vindt hij die andere vogeltjes toch wel wat lastig en een voor een wipt hij ze uit het nest en doet hen alzo naar beneden vallen waar zij smartelijk van gebrek moeten omkomen. Is de gele bek die maar nooit genoeg kan krijgen volwassen, dan vliegt hij weg en verlaat zijne pleegouders, die hem opgevoed hebben, om nooit weer terug te keeren.

De gele bekjes en bekken dat zijn de kapitalisten en de roodborstjes dat is het volk.

De socialisten zien dat, zij komen en vertellen het aan het volk, vandaar dat de bezitter hen de onruststokers noemt.

(Wordt vervolgd.)

F. W.

Apollo-Uitvoering, 17 Dec.

De samenstelling van 't programma was zoo goed als maar kon verlangd worden: werken van niet te ingewikkelde orkestratie en groote muzikaliteit. Het bleek dan ook dat over 't algemeen de dingen goed begrepen waren en de eenheid in 't spel weinig te wenschen overliet.

Was de inzet van het eerste nummer, de „militairische symphonie” van Haydn, nog niet zoo heel vast, spoedig kwam het orkest beter op dreef en gaf in dit nummer veel te genieten. Het is ook een stuk dat ieder die er in meespeelt begeesteren moet, de motieven van een haast kinderlijken eenvoud zijn zoo fijn dooreen gewerkt, zoo rustig en verheven dat het geheel in een stemming brengt van een blijden lentemorgen en men zich maar heeft te laten gaan om het te spelen zooals 't moet. Het allegretto vooral, van een wonderlijke elegance, gaf veel te genieten.

In het pianoconcert van Weber had Biljardt ruimschoots gelegenheid zijn schitterende techniek en aanslag te doen bewonderen, toch kan ik met zijn voordracht niet in alle deelen sympathieeren, de groote distinctie die een pianosolo vereischt was niet steeds aanwezig, vooral in het laatste gedeelte was het meermalen alleen techniek. De orkest-begeleiding was nu ook niet geschikt om erg te inspireeren, wellicht onder den invloed van den zware partituur, werd er overal in 't orkest nog al eens gemodderd, vooral heel onvast ingezet.

Na de pauze de „Hebriden-Ouverture” van Mendelssohn. Ofschoon deze naast Haydn en Schubert een indruk van effect-bejag moest maken, was de uitvoering schitterend en het geheel als openingsnummer na de pauze ook in alle deelen bevredigend.

In zijn Solo's na de pauze gaf Biljardt blijk naast een uitnemende techniek een groote muzikale gevoeligheid te bezitten, en deed vooral in de nocturne van Chopin zich als een waar artist kennen.

Het nummer van Bargoel, was beter maar niet op 't programma geplaatst, het ding is goedkoop Duitsch-sentimenteel en werd bovendien door de blazers die er de hoofdpartij in hebben tamelijk verknoeid. Gelukkig dat de Ouverture im Italianischer stijl van Schubert den eindindruk weder tot een onverminderd peil opvoerde. Dat werd uitmuntend met elegance-lichtheid gespeeld en was een waardig slot van den avond.

De gebruikelijke kransen en speechen bleven niet uit.

L.

Smoking-Concert I. G. O. V.

'n Gezellige, vroolijke avond, waar de aardigste muziekstukjes werden afgewisseld door tragische opera-scènes, komieke voordrachten, nummers van kracht-menschen en één van een koorddanseres.

De 5 Macbeth brothers verbaasden de toeschouwers door hun wonderlijk-spiegige toeren aan de „Barre fixe”. Vlug, lenig werd alles afgewerkt, met de zelfbewuste glimlach, eigen aan het ras der sterken.

Aangenaam de aanblik op de trillende spierenbundels, op de correcte scheidingen, moustaches, bakkebaarden en andere zichtbare behaarde plekken.

De costumes waren goed gekozen en volkomen in stijl.

Onberispelijk het slot . . . 110 pond, met één hand, langzaam drukken, enkele malen — met den anderen hand 25 kilo gestrekt houden tegelijk! Gansch niet mis!

Het volgende stuk kondigde aan de Melokomisch-dramatische opera „Romeo en Julia”.

Vogelei in de eerste plaats genoemd onder de types; enorm goed gegrimeerd en spelende z'n rol van kleerenjood, alsof hij jarenlang het vak had beoefend.

Romeo zeer sympathiek in spel en zang, terwijl de beminnelijke, schoongebouwde Julia in de liefde-scènes veel bijdroeg om de gestes van haar minnaar steeds natuurlijker te maken.

Jammer dat de lieve jonkvrouwe wat veel gefeest had de laatste dagen en zodoende haar stem in de soprano gedeelten niet kon gebruiken.

Ook de andere rollen werden goed vervuld. Zeer aardig kwamen de liedjes tot hun recht, meesterlijk gezongen en geaccompagneerd.

De slotsceñe was te droevig om aan te zien. Romeo en Julia dood over elkaar liggend, daaromheen de wanhopige vaders en wachten . . . alles dit in een donkere tuin, met op den achtergrond, een „Amen”, biddende Vogelei en Frans Goeienavond!

'n Enkel woordje van lof aan de ontwerpers van het stuk is hier wel op z'n plaats.

Daarna optreden van het „Wereldberoemde Tzechisch-Tzerkevsen-Tsiganen-Geselskap vermaard in Oostenrijk, Hongarije en andere cafés”.

Het geheel klonk aardig, doch het aantal mandolines en gitaars was te zwak in de te groote ruimte met slechte accoustiek.

'n Pluimpje aan den heer Glaser, die op bekend-meesterlijke wijze z'n maatstokje in melancholiek gezwaai bewoog.

Le grand Comique hooren we steeds graag in z'n creaties van Fransche liedekens, met prettige voordracht, vol guitige bewegingen. Onder de aardigste noemen we „La bicyclette” en „Prend garde au vent”.

De „aërostatische” toeren van La bella Tsingala hadden mede zeer veel succes.

Hoe kan het ook anders. Wij jonge menschen zijn gevoelig voor een aardig figuur, al is het van een negerin, als het maar luchtigjes van kleeding is voorzien en deze kleeding vooral de lichaamsvormen goed vertoont.

Jammer maar dat La bella Tsingala zoo verlegen was . . . de rokjes hoewel niet lang, bleven hoogst correct en wilden ze door de draadbewegingen wat opwippen, dan was het negerinnenhandje klaar dit te beletten.

Naar we vernemen is deze Afrikaansche schoone nooit nog in haar toeren overtroffen. 1000 M. voor degene, die haar aandurft . . .

Volgt het Heine Sextett gevende:

Amanda Dandolo of het bloedbad in den slottuin.

Het spel aardig, steeds meer de lachlust opwekkend — niettegenstaande het respectievelijk doodvallen der spelers.

Vele extra-nummers volgden.

Naar we hier en daar opvingen viel nogal in den smaak het matrozen-trio met hun „Adieu à Tahiti”, en het onvoorbereide duo met hun toepasselijke coupletten.

Daar was toen nog een man, zoo zat

Die slechts een broek en vest aan had.

En wat hij zong was plat.

Een woord van hulde aan de ontwerpers van het keurig geschilderd tooneeltje, dat er, af-zijnde, ongetwijfeld nog aardiger uit zal zien.

Ook het bestuur van I. G. O. V. in hoofdzaak den president een woord van lof over de goede leiding.

Met zulke avonden bezorgt deze zoo alleszins sympathieke vereeniging haar leden met hun introducés, een genoeglijken, vroolijken avond.
D. A.

Correspondentie.

J. G. B. In volgend nummer.

Berichten en mededeelingen.

D. S. C.

Gekozen tot Senator de heer: C. J. SCHRAM, met 49 tegen 31 stemmen.

ADVERTENTIEN.

TE HUUR tegen Januari:
een gemeub. Zit- en Slaapkamer
met of zonder pension.
Adres Bureau van dit Blad.

TE KOOP AANGEBODEN:
onderstaande **GELEZEN TIJDSCHRIFTEN.**

PRACTICAL ENGINEER. 1898 en 1900 à f 1,50.
GENIE CIVIL. 1897/1898, 1898/1899. " " 7,50.
DE OPMERKER. 1898, 1899 en 1900 " " 1,50.
DE INGENIEUR. 1898 en 1899 . . . " " 2,50.
ENGINEERING. 1900 " " 6,50.

Adres Bureau Studenten-Weekblad.

In de volgende week verschijnt bij den Uitgever
J. WALTMAN JR. te DELFT:

Magnetische en Electriche metingen

met bijzondere toepassingen op het onderzoek
naar de magnetische eigenschappen
van ijersoorten en het ijken van meetinstrumenten,

DOOR

G. J. VAN SWAAY, C. I.,
Leeraar aan de Polytechnische School.

Prima SPECULAAS.

BOTERJANHAGEL.

Saucijzenbroodjes, Luxe Broodjes.

Firma OVERVOORDE,

OUDE DELFT 80.

Heden verscheen No. 1 van

DE BOUWWERELD

Weekblad voor Theorie en Praktijk.

Onder Redactie van:

D. H. HAVERKAMP EN J. H. W. LELIMAN B.I.

Abonnement per jaar f 5,-.

De teekening is opengesteld bij den boek-
handelaar J. WALTMAN Jr.

CORPSLIDMAATSCHAP'S DIPLOMA'S.

De Boekhandel J. WALTMAN JR. beveelt zich
aan voor het encadreeren van deze diploma's.
Monsters van verschillende encradementen zijn
voorhanden. De aflevering zal zeer vlug plaats
hebben, terwijl de prijzen billijk gesteld zijn.

Stations-Koffiehuis.

Van af heden iederen dag:

PLAT DU JOUR 50 cents.

DINERS f 1,—, f 1,25 en hooger,
van 5 tot 7 uur, bij abonnement 80 cents.

Voor Heeren Abonnés afzonderlijke nieuwingerichte Eetzaal.

Beleefd aanbevelend,

J. VAN ROOIJEN,

Van Leeuwenhoeksingel 51.

Boekhandel van J. WALTMAN Jr.

BINNENWATERSLOOT 33.

TRANSVAAL.

JEAN VEBER,

De Boeren-Kampen,

— 22 platen. —

Prijs / 0,50.

Ook nog enkele exemplaren van het origineele nummer van

L'ASSIETTE AU BEURRE,

Les Camps de reconcentration,

par JEAN VEBER.

(In Frankrijk verboden.)

Prijs / 1,50.

BOEKDRUKKERIJ J. WALTMAN JR.

BINNENWATERSLOOT 33,

beveelt zich aan voor het leveren van

VISITEKAARTJES, INVITATIEKAARTEN, PROGRAMMAS,

BALBOEKJES, MENU'S, CONVOCATIEBILJETTEN,

DIPLOMA'S, KWITANTIEN, REGLEMENTEN, STATUTEN,

enz. enz.